

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
15 ΜΑΪΟΥ 1984

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
64

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

189. Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας για την ένταξη του διοικητικού προσωπικού των ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. 1
190. Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων σε ναυπηγικές εργασίες. 2

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 189

Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας για την ένταξη του διοικητικού προσωπικού των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

- Το άρθρο 42 παρ. 2 και 4 του Ν. 1268/82 «Περί δομής και λειτουργίας των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (ΦΕΚ 87 τ. Α').
- Την απόφαση Η.5421/1982 με τίτλο «ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 474 τ. Β').
- Την αριθ. 203/1984 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως και του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο.

1. Οι κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 1268/82 υπηρέτοντες μέλη: υπάλληλοι στις διοικητικές, οικονομικές και τεχνικές υπηρεσίες των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με την παράγρ. 2 του άρθρου 42 του νόμου αυτού, επανενοτάσσονται υποχρεωτικά από 16.7.1982, ημερομηνία έναρξης ισχύος του Ν. 1268/82, μετά γνώμη των οικείων υπηρεσιακών συμβουλίων σε βαθμό ανάλογο προς το συνολικό χρόνο της πραγματικής υπηρεσίας τους.

Η επανένταξη αναργείται στον κλάδο που ανήκει ο υπάλληλος χωρίς να ισχύουν οι περιορισμοί της παρ. 1 του άρθρου 183 του Π. Δ/τος 611/77 και σε καλή θέση του βαθμού στον οποίο επανενοτάσσεται. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει καλή θέση, σε συνιστώμενη προσωρινή που καταργείται μετά τη με οποιοδήποτε τρόπο κένωσή της.

Για την παραπάνω επανένταξη κατά τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, ως εισαγωγικός βαθμός της θέσεως λογίζεται ο προβλεπόμενος από τις ισχύουσες διατάξεις για τον οικείο κλάδο, ο τυχόν δε πλεονάζων χρόνος λογίζεται για κάθε συνέπεια ότι διανύθηκε στο βαθμό που ο υπάλληλος επανενοτάσσεται.

Για τις κατά τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος υποχρεωτικές επανενοτάξεις, εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του οικείου πρόταξη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος.

Αθήνα, 12 Μαΐου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ   ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚ. ΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ   ΣΤ. ΑΓΓ. ΠΑΠΑΘΕΩΜΕΛΗΣ

(2)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 190

Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων σε ναυπηγικές εργασίες.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του άρθρου 6 του Β. Δ/τος της 25.8/5.9.1920 «Περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων» (ΦΕΚ 200 τ. Α').
- Τη με αριθ. 1/13.1.1984 γνώμη της Ολομέλειας του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας.
- Την από 1.9.1983 γνωμοδότηση του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας.
- Την με αριθ. 221/1984 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως και το Πρακτικό επεξεργασίας του αριθ. 752/1983, με πρόταση των Υφυπουργών Αντιστάσεως και Εργασίας, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

Πεδίο εφαρμογής.

Για εργασίες σε ναυπηγεία και ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις καθιερώνονται οι παρακάτω όροι υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων, πέρα από εκείνους που ορίζονται από διατάξεις που ήδη ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΚΑΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Άρθρο 2.

Γενικές διατάξεις.

1. Βλαβεροί παράγοντες του εργασιακού περιβάλλοντος, όπως σκόνη, ίνες, καπνός, αέρια και ατμοί πρέπει να γίνονται κατά το δυνατό ακίνδυνοι στο σημείο δημιουργίας τους ή κοντά σ' αυτό με απαγωγή, άθμιωση, καταστολή ή άλλες αποτελεσματικές μεθόδους.

2. Όπου αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη κινδύνου, η ατμόσφαιρα του χώρου εργασίας πρέπει να ελέγχεται από αρμόδιο πρόσωπο, οριζόμενο από την επιχείρηση, σε τακτικά χρονικά διαστήματα, για τον προσδιορισμό των εν λόγω βλαβερών παραγόντων. Οι έλεγχοι αυτοί πρέπει να καταγράφονται σε πίνακα που θα δείχνει:

- α) την ημέρα, ώρα, φύση και αποτελέσματα της μέτρησης,
- β) κάθε σχετική οδηγία που δίνεται από το πρόσωπο που έκανε τον έλεγχο.

Για τον έλεγχο του εργασιακού περιβάλλοντος και τη λήψη των αναγκαίων τεχνικών μέτρων προστασίας των εργαζομένων σε ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις από κινδύνους φυσικών και χημικών παραγόντων λαμβάνονται υπόψη οι αντίστοιχες συνιστώμενες Οριακές Τιμές Έκθεσης.

3. Σε περίπτωση που οι πύο πάνω ρυπαντές δεν είναι δυνατό να γίνουν ακίνδυνοι, πρέπει όσοι απασχολούνται σε τέτοιο περιβάλλον να χρησιμοποιούν κατάλληλες προστατευτικές αναπνευστικές συσκευές.

4. Μόνο άτομα που έχουν υποβληθεί σε κατάλληλη ιατρική εξέταση μπορούν να απασχοληθούν σε κλειστούς χώρους. Η ιατρική εξέταση πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον το αναπνευστικό σύστημα, τον έλεγχο των πιθανών ευαισθησιών (αλλεργία) σε ορισμένες ουσίες και τον έλεγχο ως προς την κλειστοφοβία.

5. Σε περίπτωση απασχόλησης εργαζομένων σε κλειστό χώρο, που μπορεί να αποδειχτεί επικίνδυνη, πρέπει:

- α) Να υπάρχουν έτοιμες για διάθεση και χρήση στο πλοίο δύο πλήρεις, κατάλληλες αναπνευστικές συσκευές.
- β) Να υπάρχουν εκτός του πλοίου ευκολοπρόσιτες και ετοιμες για χρήση, δύο επιπρόσθετες, πλήρεις, κατάλληλες αναπνευστικές συσκευές.
- γ) Κάθε σειρά αναπνευστικών συσκευών να είναι επιπρόσθετα εφοδιασμένη με μία λάμπα ή ηλεκτρικό φανάρι αντιεκρηκτικού τύπου.
- δ) Να διατίθενται για άμεση χρήση δύο ζώνες ασφαλείας και σχοινιά διάσωσης.
- ε) Ένα κατάλληλο πρόσωπο της επιχείρησης να επιδίδεται επαρκώς τις εργασίες.

Άρθρο 3.

Είσοδος εργαζομένων σε κλειστούς χώρους.

1. Απαγορεύεται η είσοδος σε κλειστούς και σε γετονικούς με αυτές επίσης κλειστούς χώρους, στους οποίους μπορεί να σωρευτούν τοξικά, αβρανή, αποβιογόνια, εύφλεκτα ή άλλα επικίνδυνα αέρια ή πιθανό να υπάρχει έλλειψη οξυγόνου κάτω του 16,5% κατ' όγκον).

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επιτρέπεται σε εργαζόμενο να μπει στους χώρους αυτούς εφόσον:

- α) η ατμόσφαιρα του χώρου ελέγχθηκε από αρμόδιο πρόσωπο οριζόμενο από την επιχείρηση και βρέθηκε ασφαλής,
- β) έχει εκδοθεί πιστοποιητικό εισόδου, από αρμόδιο πρόσωπο οριζόμενο από την επιχείρηση ή ο εργαζόμενος που πρόκειται να μπει στους υπόψη χώρους φέρει κατάλληλα αναπνευστικά προστατευτικά εφόδια και υπάρχει συνεχής επικοινωνία από κατάλληλο πρόσωπο της επιχείρησης.

3. Πριν γίνει οποιαδήποτε εργασία σε δεξαμενή ή άλλο περιορισμένο χώρο πρέπει:

α) Όλες οι σωληνώσεις που μπαίνουν στη δεξαμενή ή στο χώρο αυτόν να αποσυνδεθούν ή να αδειάσουν εντελώς, ή να απομονωθούν καλά σε σημείο μακριά από τη δεξαμενή.

β) Όλα τα κινούμενα στοιχεία μηχανών να σταματούν και να εξασφαλίζονται η ακινησία τους.

γ) Ναι αφαιρούνται όλα τα καλύμματα των ανθρωποθυρίδων και τα άλλα καλύμματα ή να ασφαρίζονται στην ανοικτή θέση.

δ) Να προβλέπονται κλίμακες, ικριώματα ή εξέδρες εργασίας, αν τούτο απαιτείται για την πρόληψη κινδύνου και εφόσον ο χώρος εργασίας δεν διαθέτει παρόμοια μέσα.

4. Πριν μπει οποιαδήποτε εργαζόμενος στους χώρους ασφαλείας (GOFFERDAMS), δεξαμενές ζυγοστάθμισης, δεξαμενές νερού, χώρους αποθήκευσης άνθρακα, δεξαμενές καυσίμων ή άλλες δεξαμενές ή χώρους που πιθανό να υπάρχει ελαττωμένη ποσότητα οξυγόνου, πρέπει:

α) Οι χώροι να έχουν αεριστεί καλά με εμφύσηση νερού αέρα ή με πλήρωση με νερό και κατόπιν κένωσή τους.

β) Εφόσον είναι απαραίτητο πρέπει να γίνει έλεγχος για να εξακριβωθεί η επάρκεια του οξυγόνου, ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να παραμένουν σ' αυτούς χωρίς κίνδυνο.

5. Οι διαστάσεις των ελλειπτικών ανθρωποθυρίδων πρέπει να είναι τουλάχιστον 600 X 400 χιλιοστά και η διάμετρος των κυλινδρικών τουλάχιστον 600 χιλιοστά του μέτρου.

6. Στα πρώτα συμπτώματα δηλητηρίασης, οι εργαζόμενοι σε περιορισμένους χώρους πρέπει να αναφέρουν αμέσως το γεγονός στον επιδρόποντα, ο οποίος πρέπει να ειδοποιηθεί σύμφωνα τις Α' Βοήθειες ή την ιατρική υπηρεσία.

Άρθρο 4.

Είσοδος σε χώρους με εύφλεκτα αέρια, ατμούς, σκόνη κλπ. και για τους οποίους έχει εκδοθεί απλή άδεια εισόδου.

1. Όπου εύφλεκτα αέρια ή ατμοί μπορούν να προξενήσουν κίνδυνο φωτιάς ή έκρηξης σε κλειστούς χώρους, πρέπει να παίρνονται οι παρακάτω προφυλάξεις:

α) Να μη χρησιμοποιείται φωτιστικό ή ηλεκτρικό εργαλείο που δεν είναι αντιεκρηκτικού τύπου.

β) Να μην υπάρχουν εργαλεία ή άλλα αντικείμενα ή χρησιμοποιούνται υποδήματα, που είναι δυνατό να προξενήσουν σπινθήρες.

γ) Να μη υπάρχει ανοικτή φωτιά ή φλόγα.

δ) Να υπάρχει επαρκής εξαερισμός.

ε) Κανένα άτομο να μη καπνίζει ή να φέρει σπύρα ή αναπτήρα.

2. Όπου η σκόνη μπορεί να προκαλέσει έκρηξη πρέπει:

α) Τα φωτιστικά και οι άλλες ηλεκτρικές συσκευές που θα χρησιμοποιηθούν να εμποδίζουν με κατάλληλες διατάξεις τη σκόνη να φτάσει στα επικίνδυνα για έκρηξη σημεία τους.

β) Εκτός από τον επαρκή γενικό εξαερισμό να υπάρχουν κατάλληλοι τοπικοί αγωγοί εξαερισμού για να ελαχιστοποιούν, κατά το δυνατό, την παραμονή στο χώρο εργασίας της σκόνης που παράγεται κατά την πορεία της εργασίας.

γ) Ο συνδεδεμένος συλλέκτης σκόνης, να τοποθετείται σε ανοικτό μέρος και να είναι, εάν απαιτείται, εφοδιασμένος με διακόπτη αντιεκρηκτικού τύπου.

δ) Για την αποφυγή δεύτερου κινδύνου έκρηξης, η απαγορευμένη σκόνη να μη σωρεύεται σε κλειστό χώρο.

ε) Να μη χρησιμοποιούνται ή υπάρχουν εργαλεία ή υποδήματα ή άλλα αντικείμενα που μπορεί να προξενήσουν σπινθήρες.

στ) Να απαγορεύεται η ύπαρξη ανοικτής φωτιάς ή φλόγας.

ζ) Να απαγορεύεται το κάπνισμα και η κατοχή σπυρών, αναπτήρων κλπ.

Άρθρο 5.

Έλεγχος αερίων, καθαρισμός ατμόσφαιρας.

1. Πριν γίνουν οι έλεγχοι αερίων, οι δεξαμενές, οι χώροι και οι σωληνώσεις πρέπει να ψυχθούν σε κατάλληλη θερμοκρασία.

2. Σε πλοία που παρπλίστηκαν μετά την έκδοση πιστοποιητικού εισόδου ή εργασιών εν θερμώ, κανένας δεν επιτρέπεται να μπει σε δεξαμενή ή άλλο χώρο αυτού ή να χρησιμοποιήσει ανοικτή φλόγα μέσα, πάνω ή κοντά σε δεξαμενή, χώρο ή σωληνώσεις αυτού πριν να εκδοθεί ένα νέο πιστοποιητικό εισόδου και εργασιών εν θερμώ.

3. Σε εργασίες καθαρισμού σε δεξαμενές ή κλειστούς χώρους που περιείχαν διαβρωτικά υλικά, ή που καθαρίστηκαν με τέτοια υγρά ή περιέχουν λάσπη ή κατάνουπα βενζίνης με πρόσθετο μόλυβδο οι εργαζόμενοι πρέπει να φέρουν κατάλληλα προστατευτικά ενδύματα.

4. Οι εγκαταστάσεις καθαρισμού της ατμόσφαιρας του εργασιακού περιβάλλοντος πρέπει να είναι έτσι διατεταγμένες ώστε:

α) Η συγκεντρωμένη μολυσματική ρύπανση να μπορεί να απομακρύνεται ασκίνδυνα και

β) να συντηρούνται και επισκευάζονται χωρίς κίνδυνο επαναμόλυνσης της ατμόσφαιρας.

5. Κατά τον καθαρισμό μολυσμένων ατμοσφαιρών πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μη μολύνονται άλλες θέσεις εργασίας.

6. Απαγορεύεται η χρήση οξυγόνου υπό πίεση για τον αερισμό οποιοδήποτε κλειστού χώρου του σκάφους.

7. Δεν επιτρέπεται η μεταφορά και χρήση φιαλών πεπιεσμένων αερίων της επιχείρησης σε κλειστούς χώρους.

Άρθρο 6.

Εργασία σε διπύθμενα και δεξαμενές ζυγοστάθμισης.

1. Για εργασίες ή επιθεωρήσεις χώρων όπως τα διπύθμενα ή οι κλειστές δεξαμενές ζυγοστάθμισης πρέπει:

α) Να ορίζονται τουλάχιστο δύο άτομα που θα εργάζονται μαζί.

β) Ο επιδότητων τις εργασίες να βρίσκεται στην ανθρωποθυρίδα ή σε άλλη είσοδο.

γ) Να χρησιμοποιούνται ατομικές φορητές ηλεκτρικές λάμπες έως 42 VOLTS.

δ) Εάν υπάρχει ανάγκη, οι εργαζόμενοι να χρησιμοποιούν κατάλληλες αναπνευστικές συσκευές.

2. Σε χώρους όπου έχουν χρησιμοποιηθεί ελαστικά βερνίκια ή χρώματα ή όπου αυτά έχουν αφαιρεθεί με ελαστικά ή εύφλεκτα διαλυτικά μέσα, δεν επιτρέπεται καμία εργασία πριν ο χώρος εξαεριστεί τελείως και ο αέρας ελεγχθεί και βρεθεί καθαρός.

3. Η εργασία σε στενούς και κλειστούς χώρους πρέπει κατά το δυνατόν να οργανώνεται έτσι ώστε να μη απασχολούνται ταυτόχρονα εργαζόμενοι με διαφορετικό αντικείμενο εργασίας, εκτός αν υπάρχει ανάγκη συντονισμού των διαφορετικών εργασιών.

4. Πριν τη δοκιμή στεγανότητας διαμερισμάτων σκάφους ή απομονωμένου χώρου με πλήρωση με νερό, πετρέλαιο ή αέρα, και πριν κλειστούν οι ανθρωποθυρίδες πρέπει ο επιμελητής να βεβαιωθεί ότι δεν υπάρχουν εργαζόμενοι σ' αυτούς τους χώρους ή διαμερίσματα.

5. Πριν τη δοκιμασία διαμερισμάτων καυσίμων με θερμό πετρέλαιο πρέπει να λαμβάνονται προφυλάξεις κατά της πυρκαϊάς.

Άρθρο 7.

Εργασίες χωρίς αναπνευστικές συσκευές.

Εργασίες σε κλειστούς χώρους χωρίς τη χρήση από μέρους των εργαζομένων αναπνευστικών συσκευών επιτρέπονται τότε μόνο εφόσον:

α) Εξασφαλιστεί ανάλογος και επαρκής εξαερισμός.

β) Η ατμόσφαιρα των υπόψη χώρων εργασίας ελέγχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

γ) Λαμβάνεται μέριμνα για την εξασφάλιση ταχείας και ασφαλούς μεταφοράς των εργαζομένων που αισθάνονται αδιαθεσία ή χάνουν τις αισθήσεις τους.

δ) Οι μεγάλοι χώροι διαθέτουν από δύο ξεχωριστές εισόδους - εξόδους.

ε) Όλα τα καλύμματα και οι μηχανισμοί κλεισίματος των ανθρωποθυρίδων και άλλων ανοιγμάτων των περιορισμένων χώρων έχουν απομακρυνθεί ή ασφαλισθεί στην ανοικτή θέση.

στ) Η εγκατάσταση περιπού επιτηρείται για να μην είναι δυνατή η διακοπή ή η παρεμπόδιση της λειτουργίας της.

ζ) Για όλο το διάστημα που παραμένουν εργαζόμενοι στους υπόψη χώρους, ένα κατάλληλο πρόσωπο της επιχείρησης ασκεί γενική εποπτεία των εργασιών και ιδιαίτερα διατηρεί άμεση επαφή με τους εργαζόμενους και εξασφαλίζει, ώστε ο αερισμός να είναι ο κατάλληλος και να τηρούνται τα προβλεπόμενα διαλείμματα εργασίας.

Άρθρο 8.

Εργασίες εν θερμώ.

1. Σε κλειστούς χώρους πρέπει να αφαιρούνται τα τοξικά προστατευτικά επιχρίσματα της επιφάνειας στην οποία πρόκειται να γίνουν εργασίες εν θερμώ και σε έκταση που οι εργασίες αυτές δεν δημιουργούν κίνδυνο.

2. Σε περίπτωση που τα τοξικά επιχρίσματα δεν είναι δυνατό να αφαιρεθούν, οι εργαζόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν αναπνευστικές συσκευές με προσγωγή ναού αέρα ή περιπτώσιμα αναπνευστικές προστατευτικές προσωπίδες.

3. Στις εργασίες συγκόλλησης και κοπής με αέριο σε κλειστούς χώρους πρέπει:

α) Τα αέρια που χρησιμοποιούνται για την κοπή, να παράγονται στους υπόψη χώρους από ασφαλή θέση εκτός των χώρων αυτών.

β) Να είναι δυνατή η διακοπή παροχής αερίου από σημείο εκτός του κλειστού χώρου.

γ) Να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μη παραμένουν στους υπόψη χώρους χωρίς επιτήρηση στη διάρκεια των διαλειμμάτων εργασίας εργαλεία συγκόλλησης και αγωγοί αερίων. Στο τέλος κάθε ημέρας εργασίας τα ως άνω να απομακρύνονται από τους υπόψη χώρους ή να αποσυνδεθούν κατάλληλα.

δ) Οι εργαζόμενοι να παίρνουν όλες τις αναγκαίες προφυλάξεις για την αποτροπή διαφυγής όξινου εύφλεκτου αερίου ή οξυγόνου μέσα στον κλειστό χώρο εργασίας ή σε άλλους περιορισμένους χώρους.

ε) Αν για λόγους ασφάλειας είναι απαραίτητο, να επιτηρούνται οι οξυγονοκολλητές στη διάρκεια της εργασίας τους από σημείο εκτός του χώρου, και

στ) Οι εργαζόμενοι να φέρουν στολή εργασίας, από υλικό ανθεκτικό στη φωτιά.

4. Πριν από κάθε εργασία εν θερμώ σε μέταλλα που βρίσκονται σε κλειστούς χώρους και τα οποία έχουν καλυφθεί με προστατευτικές επιχρίσεις λιπαρών ουσιών πρέπει:

α) Να εκδίδεται πιστοποιητικό εργασιών εν θερμώ και

β) Να απομακρύνεται η προστατευτική επίστρωση από ικανή επιφάνεια, για την πρόληψη υπερθέρμανσης του υλικού της επιφάνειας του μετάλλου ή η επιφάνεια αυτή να φύγει κατά τη διάρκεια της εργασίας.

5. Κατά τη διάρκεια της εργασίας αρμόδιο πρόσωπο οριζόμενο από την επιχείρηση πρέπει να διενεργεί συχνούς ελέγχους για τον προσδιορισμό αναφλεξιμων ατμών και σε περίπτωση διακρίβωσης τέτοιων ατμών η εργασία πρέπει να διακόπτεται αμέσως και να μη επαναλαμβάνεται πριν από την έκδοση νέου πιστοποιητικού εργασιών εν θερμώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ
ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

Άρθρο 9.

Γενικές Διατάξεις.

1. Πριν από κάθε εργασία πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια μείωσης του επαγγελματικού κινδύνου με την αντικατάσταση επικινδυνών υλικών εργασιών με άλλα λιγότερο επικινδύνων.

2. Σε περίπτωση χρησιμοποίησης επικινδυνών υλικών οι εργαζόμενοι πρέπει να ενημερώνονται προηγουμένως ότι αφορά τον κίνδυνο ανάφλεξης των υλικών, την τοξικότητά τους και τους λοιπούς κινδύνους που είναι δυνατό να δημιουργηθούν κατά τη μεταφορά ή τη χρήση των υλικών αυτών καθώς και για τους τρόπους προστασίας από τους παρόντες κινδύνους.

3. Σε χώρους των πλοίων στους οποίους γίνονται εργασίες με κρυστάλλινες, κολλητικές ουσίες, ρητίνες κλπ. που περιέχουν πτητικές εύφλεκτες ή λοιπές βλαβερές ουσίες πρέπει:

α) Να λαμβάνεται μέριμνα για επαρκή γενικό ή τοπικό εξαερισμό.

β) Να μη εκτελούνται εργασίες εν θερμώ.

γ) Να παίρνονται μέτρα κατά της φωτιάς και εφόσον είναι αναγκαίο οι εργαζόμενοι να φέρουν προστατευτικές αναπνευστικές συσκευές που να τροφοδοτούνται με καθαρό αέρα ανεξάρτητα από το χώρο εργασίας.

δ) Ο εξαερισμός να είναι τέτοιος ώστε η συγκέντρωση των εύφλεκτων ατμών να παραμένει μικρότερη του 5% του κατώτερου ορίου ανάφλεξης. Η συγκέντρωση των ατμών πρέπει να ελέγχεται ταυτίκως από αρμόδιο πρόσωπο, οριζόμενο από την επιχείρηση.

ε) Σ' όλη τη διάρκεια εργασιών επιχρίσματος να μη εκτελούνται ταυτόχρονα, όπως και για ορισμένα χρονικά διαστήματα μετά την περάτωσή τους και άλλες εργασίες, ως ότου κριθεί ότι η εκ νέου ανάληψη εργασίας μπορεί να γίνει εκ του ασφαλούς.

4. Οι εργαζόμενοι που εκτίθενται σε τοξικές ή ερεθιστικές ουσίες πρέπει να αναφέρουν αμέσως στην ιατρική υπηρεσία, ή στις πρώτες βοήθειες ή στον επιδελνόντα την εργασία τυχόν αδιαθεσίες τους.

5. Οι εργαζόμενοι που εκτίθενται σε τοξικές ή ερεθιστικές ουσίες, πρέπει να εφοδιάζονται επιπλέον της συνήθισμένης στολής εργασίας, με την κατάλληλη προστατευτική ενδυμασία και τον απαραίτητο εξοπλισμό για την αποφυγή κάθε εργασιολογικού κινδύνου.

Οι εν λόγω εργαζόμενοι και ιδιαίτερα οι νέοι πρέπει να ενημερώνονται επαρκώς σχετικά με τις απαραίτητες προφυλάξεις για κάθε είδους εργασία.

Άρθρο 10.

Χρωματισμοί.

1. Η μεταγύψιση χρωμάτων, βερνικιών, κολλητικών ουσιών, ρητινών και παρομοίων υλικών πρέπει να γίνεται πάνω από μεταλλικό υποδοχέα ύψους τουλάχιστο πέντε εκατοστών. Απαγορεύεται η αναρρόφηση των υγρών στα σφύρα με το στόμα.

2. Σε περίπτωση που χυθούν σε ικανή ποσότητα στο πάτωμα χρώματα ή άλλα υλικά επίστρωσης πρέπει να απομακρυνθούν αμέσως.

3. Η τεχνητή στέγνωση αντικειμένων που μόλις έχουν βαφεί, πρέπει να γίνεται σε ειδικά εξοπλισμένους κλιβάνους με ικανοποιητική θερμομόνωση και εξαερισμό για την αποφυγή δημιουργίας επικονιζόμενων σωματιδίων ατμών διαλυτικών υλικών. Χρωματισμένα αντικείμενα δεν πρέπει να στεγνώνουν χωρίς τοπικό εξαερισμό.

4. Τα υλικά καθαρισμού όπως σπινιτρί, πανιά κλπ. που χρησιμοποιήθηκαν στη διάρκεια εργασίας πρέπει να τοποθετούνται σε μεταλλικά δοχεία με αντανάκλαστα καλύμματα, τα

οποία θα φυλάσσονται σε ασφαλές μέρος μακριά από τον τόπο εργασίας.

5. Τα δοχεία που περιέχουν χρωστικές ουσίες, βερνίκια, λάκες και άλλες εύφλεκτες ή πτητικές ουσίες πρέπει να διατηρούνται κλειστά και μακριά από σπινιτρίες, φλόγες, πηγές θερμότητας και ακτίνες του ήλιου.

6. Στο τέλος της εργασίας, δοχεία, φεκασμάρες, αγωγοί και άλλα αντικείμενα πρέπει να καθαρίζονται από υπολείμματα χρωστικών ουσιών, λάκας, κολλητικών ουσιών, έλξω από το πλοίο, και να φυλάσσονται σε ειδικά διατεταγμένους χώρους.

7. Τα κατά δοχεία των χρωστικών ουσιών πρέπει να μεταφέρονται σε ειδική αποθήκη εξοπλισμένη με σύστημα εξαερισμού και αποφυγής ατμών ή σε ειδική τοποθεσία που βρίσκεται σε απόσταση 20 τουλάχιστο μέτρα από τους τόπους εργασίας.

8. Συστάρες (κρεβάτω), μίγματα πίσσας ή δεξαλίματα που περιέχουν φαινόλη, δεν πρέπει να έρχονται σε επαφή με το δέρμα ή τα μάτια των εργαζομένων. Τυχόν εργαλεία από συστάρας πρέπει να πλένονται αμέσως με άφθονο νερό και ο παθών να συμβουλευτείται γιατρό.

Άρθρο 11.

Χρωματισμοί με φεκασμά.

1. Για το χρωματισμό με φεκασμά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται τοξικά υλικά. Αν αυτό δεν είναι δυνατό θα πρέπει οι εργαζόμενοι να εφοδιάζονται με κατάλληλες αναπνευστικές συσκευές με αυτόνομη παροχή αέρα ή περιττωσιακά αναπνευστικές προστατευτικές προσωπίδες.

2. Εργασίες χρωματισμού εσωτερικών επιφανειών με φεκασμά, όπως π.χ. επιφάνειες δεξαμενών και διαμερισμάτων πλοίων και άλλων κλειστών χώρων επιτρέπεται τότε μόνο εφόσον:

α) Οι εργαζόμενοι είναι εφοδιασμένοι και χρησιμοποιούν αναπνευστικές συσκευές με αυτόνομη παροχή φρέσκου αέρα.

β) Οι εργαζόμενοι είναι εφοδιασμένοι με τα κατάλληλα ατομικά μέσα προστασίας, και

γ) Δεν εκτελούνται ταυτόχρονα στον υπόψη χώρο και άλλες εργασίες.

3. Σε κάθε χώρο εργασίας που εκτελούνται εργασίες βαφής με φεκασμά πρέπει να υπάρχει φυσικός ή τεχνητός εξαερισμός και οι εργαζόμενοι να χρησιμοποιούν τις κατάλληλες αναπνευστικές προσωπίδες και τα λοιπά κατά περίπτωση αναγκαία ατομικά μέσα προστασίας.

4. Στους χώρους που εκτελούνται εργασίες βαφής με φεκασμά καθώς και στον περίγυρο των χώρων αυτών και στο μέτρο που επηρεάζεται από τις εργασίες βαφής δεν επιτρέπεται το κάπνισμα ούτε η ύπαρξη ανοικτής φλόγας, ή άλλης πηγής ανάφλεξης.

5. Όλα τα μεταλλικά μέρη των συσκευών και μέσων που χρησιμοποιούνται για βαφή με φεκασμά (δακτύλιοι, φεκασμά, αντλίες χρωμάτων, πιστόλια φεκασμού, κερπίσματα βαφής, τραπεζία, δοχεία διαλυτικών κ.λπ.), καθώς επίσης και κάθε μεταλλικό αντικείμενο που πρόκειται να βαφεί πρέπει να είναι ηλεκτρικά ενωμένα και γειωμένα.

Το σύστημα γείωσης πρέπει να ελέγχεται τακτικά.

6. Οι εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν πιστόλια φεκασμού πρέπει:

α) Να ρυθμίζουν την πίεση φεκασμού του πιστολίου ώστε να μη δημιουργείται υπέρμετρο νέφος.

β) Να χρησιμοποιούν με τέτοιο τρόπο το πιστόλι, ώστε ούτε οι ίδιοι, ούτε άλλοι εργαζόμενοι να βρίσκονται στο χώρο μεταξύ του πιστολίου βαφής και του εξαεριστήρα.

γ) Να μη δοκιμάζουν τη λειτουργία του πιστολίου προς οποιαδήποτε κατεύθυνση χωρίς διακρίση.

7. Ο χρωματισμός με φεκασμά του εξωτερικού μέρους του πλοίου πρέπει να γίνεται προς την κατεύθυνση του ανέμου.

8. Κατά τις εργασίες βαφής με ψεκασμό πρέπει να υπάρχουν τα κατάλληλα πυροσβεστικά μέσα, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Άρθρο 12.

Εργασίες χρωματισμού και επικάλυψης σε κλειστούς χώρους.

1. Σε κανένα κλειστό χώρο δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται χρώματα επίχρσης που είναι διαλυμένα σε εύφλεκτα διαλύτες, εκτός αν:

α) Όλη η υπό τάση ηλεκτροική εγκατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων φωτισμού και εξοπλισμού, είναι αντικατασταθείς.

β) Έχουν ληφθεί μέτρα απαγωγής των στατικών ηλεκτρισμών και οι αιτίες και τα αίτια απομακρύνονται από τους υπόψη κλειστούς χώρους σε ασφαλή απόσταση από υποεισπνοήσιμα σωματίδια ανάφλεξης ή προστίθενται σε απόσταση τουλάχιστον 10 μέτρων.

2. Η χρησιμοποίηση σε κλειστούς και περιορισμένους χώρους βαφικών συνδυασμάτων, όπως και μεμβρανικών υλικών επίχρσης, καθώς και άλλων που περιέχουν διαλύτες ή πτητικές ουσίες επιτρέπεται μόνο, εφόσον:

α) Για την επίχρωση χρησιμοποιείται βούτυρο ή κώλυτρος.

β) Ο χρωματισμός με ψεκασμό γίνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 11.

γ) Υπάρχει αποτελεσματικός εξαερισμός που εξασφαλίζει ότι η συγκέντρωση διαλυμένων ουσιών στην εργασιακή ατμόσφαιρα δεν υπερβαίνει τις κατά περίπτωση ανεκτές οριακές τιμές.

δ) Οι εργαζόμενοι εφοδιάζονται με προστατευτικές αναπνευστικές συσκευές σε περίπτωση που οι εν λόγω οριακές τιμές δεν είναι δυνατό να τηρηθούν.

3. Εφόσον φρεσκοβαμμένοι κλειστοί χώροι αφήνονται ανοικτοί πρέπει στις εισόδους τους να τοποθετείται εισοπήση, που θα απαγορεύει την είσοδο των εργαζομένων σ' αυτούς, χωρίς την προηγούμενη άδεια αρμόδιου προσώπου.

Άρθρο 13.

Σωματική καθαριότητα εργαζομένων.

1. Οι εργαζόμενοι πρέπει να ενημερώνονται για τη σημασία της διατήρησης του δέρματος καθαρού για την προστασία από ερεθισμούς.

Όταν οι εργαζόμενοι εκτίθενται σε τοξικές ή ερεθιστικές ουσίες πρέπει να φέρουν προστατευτικά γάντια.

2. Θα πρέπει να υπάρχουν επαρκείς εγκαταστάσεις καθαρισμού για τους εργαζομένους στο χωριστάχωρο ντους και για κινήσεις που έρχονται σε επαφή με τοξικές ή ερεθιστικές ουσίες.

3. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση διαλυτών για τον καθαρισμό του δέρματος.

4. Οι εργαζόμενοι που εκτίθενται σε τοξικές ουσίες θα πρέπει να ξεπλύνουν τα ρούχα εργασίας και να πλένουν τα χέρια και το πρόσωπό τους πριν τη λήψη ποτού ή τροφής, καθώς και πριν φύγουν από το χώρο εργασίας τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΚΙΛΩΣΙΜΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Άρθρο 14.

Γενικές διατάξεις.

1. Οι δεξαμενές καυσίμων των πλοίων και φορτίου καυσίμων πρέπει να καθαρίζονται μόνο όταν το πλοίο βρίσκεται σε μέγιστο ύψος και καθαρίζονται με ασφάλεια να απομακρυνθούν.

2. Οι δεξαμενές αυτές πρέπει να καθαρίζονται και να επισκευάζονται μόνο κάτω από την επίβλεψη κατάλληλου προσώπου.

3. Οι προηγουμένως καθαρισμένοι και καθαρισμένοι από την επισκευή αυτών των δεξαμενών πρέπει να είναι γνωστές σ' όλα τα άτομα που απασχολούνται σ' αυτές τις εργασίες

και στο πλήρωμα του πλοίου και να εξασφαλίζεται η τήρηση αυτών των προφυλάξεων.

4. Τα σκάφη πρέπει να γεμίζονται κατά ασφαλή τρόπο πριν αρχίσει η εργασία στις εν λόγω δεξαμενές.

5. Δεν επιτρέπονται φωλές σπρίνκ μέρη σε δεξαμενές καυσίμων.

6. Απαγορεύεται το κάπνισμα στο κατάστρωμα κατά τη διάρκεια εργασίας σε σκάφη με δεξαμενές καυσίμων εκτός από τα καθορισμένα για τούτο μέρη των σκαφών.

7. Τα καλύμματα των δεξαμενών αυτών πρέπει να ανοίγονται προσεκτικά ώστε να αποφευχθεί κάθε σπινθήρας και σε περίπτωση που χρειάζεται να γυμνωθούν πρέπει να χρησιμοποιηθούν εργαλεία που δεν δημιουργούν σπινθήρα.

8. Η συγκέντρωση εύφλεκτων αερίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% της συγκέντρωσης που ορίζεται ως κατώτερο σημείο ανάφλεξης ή έκρηξης.

Άρθρο 15.

Καθορισμός δεξαμενών καυσίμων πλοίου και φορτίου καυσίμων.

1. Πριν μία δεξαμενή καυσίμων πλοίου και φορτίου καυσίμων ελεγχθεί, με σκοπό την έλλοση πιστοποιητικού εργασιών εν θερμώ, πρέπει να καθαριστεί και να εξαεριστεί.

2. Οι δεξαμενές αυτές πρέπει να καθαρίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξατμιστούν τα πτητικά καύσιμα και να αφαιρεθούν τα κατάλοιπα καυσίμων (λάσπη κλπ.), σύμφωνα με τις υποδείξεις του αρμόδιου προσώπου, που εκδίδει το πιστοποιητικό εργασιών εν θερμώ.

3. Ύστερα από τον καθαρισμό της δεξαμενής, πρέπει να αφαιρεθούν τα καλύμματα από τις ανθρακωθυρίδες και τα άλλα ανοίγματα, να εξαεριστεί η δεξαμενή, ώστε να απομακρυνθούν τα αέρια καύσιμα και τα άλλα υπολείμματα στα εσωτερικά τοιχώματα να πλυθούν ή να ξεπλυθούν, σύμφωνα με τις υποδείξεις του αρμόδιου προσώπου, που εκδίδει το πιστοποιητικό εργασιών εν θερμώ.

4. Οι δεξαμενές ρευστών καυσίμων δεν πρέπει, όσο τούτο είναι δυνατό, να καθαρίζονται με το χέρι αλλά με εκτόξευση ζεστού νερού ή χημικών διαλυμάτων με τη χρησιμοποίηση πλυντικών μηχανών. Ατμού ή άλλων αποτελεσματικών μεθόδων.

5. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται πτητικά καύσιμα για καθαρισμό δεξαμενών ρευστών καυσίμων, κλειστών χώρων ή σωληνώσεων.

Εφόσον η θερμοκρασία δεξαμενής ή κλειστού χώρου παρμένει χαμηλή (κάτω των 15° C) είναι επιτρεπτή η χρησιμοποίηση πετρελίου ή παρόμοιων υλικών, με σημείο ανάφλεξης πάνω από 40° C, με την προϋπόθεση ότι τα κατάλοιπά τους θα αποξηρανθούν πλήρως και στη συνέχεια η δεξαμενή ή ο κλειστός χώρος θα εξαεριστεί με ασφάλεια.

Σε περίπτωση χρησιμοποίησης τοξικών ουσιών καθαρισμού, όπως π.χ. πυροφωροαυτοβλαβή, πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε τα υπολείμματα να απομακρυνθούν τόσο από τυχόν εσοχές του χώρου όσο και από τα αποθέματα του καθαρισμού.

Ακόμα θα πρέπει να προβλέπεται επαρκής εξαερισμός με σκοπό την παρεμπόδιση δημιουργίας συγκεντρώσεων διαλυμένων ουσιών.

6. Τα επιστάμια, οι αντλίες, τα φίλτρα και άλλα συναφή εξαρτήματα που ανήκουν στα δίκτυα σωληνώσεων του πλοίου, καθώς και οι θερμαντικές προθέσεις (HEATING COILS), στις δεξαμενές ή άλλους κλειστούς χώρους, πρέπει να καθαρίζονται με ατμό ή νερό ή κάποιο άλλο αποτελεσματικό τρόπο.

7. Δεξαμενές καυσίμων και άλλοι κλειστοί χώροι και σωληνώσεις που περιείχαν βενζόλιο πρέπει σε περίπτωση που η θερμοκρασία βρίσκεται κάτω από το σημείο απόψυξης του ρευστού (6° C) να απαλλαγούν εντελώς από στερεοποιημένο βενζόλιο με πλύση με ατμό ή ζεστό νερό ή ελαφρύ πετρελαιο (DIESEL OIL) ή ένα παρόμοιο μη πτητικό υγρό.

8. Τα εξαρτήματα για το πλύσιμο των δεξαμενών πρέπει:
- α) Να μη επιτρέπουν τη διαρροή ατμού στη δεξαμενή.
  - β) Να μη προκαλούν τη δημιουργία σπινθήρων.
  - γ) Να διαθέτουν σωληνώσεις και συνδέσεις που είναι ηλεκτρικά γειωμένες μεταξύ τους και με το πλοίο.
  - δ) Να μη συμπεριλαμβάνουν οποιαδήποτε φορητά ηλεκτρικά εργαλεία ή αγωγούς που δεν είναι αντιαεκρηκτικού τύπου.
9. Δεν επιτρέπεται η παρουσία στο κατάρτισμα του πλοίου μη εξουσιοδοτημένων προσώπων στη διάρκεια καθαρισμού των δεξαμενών του πλοίου πριν από την έκδοση πιστοποιητικού απαλλαγής από εκρηκτικά αέρια.
10. Στη διάρκεια καθαρισμού των δεξαμενών του πλοίου και πριν από την έκδοση πιστοποιητικού απαλλαγής από εκρηκτικά αέρια δεν επιτρέπεται η εκτέλεση άλλων εργασιών σε γειτονικές δεξαμενές, στο κατάρτισμα ή στους χώρους ασφαλείας (COFFERDAMS).

Άρθρο 16.

Έκδοση πιστοποιητικών.

1. Η έκδοση, από αρμόδιο πρόσωπο οριζόμενο από την επιχείρηση, πιστοποιητικού εργασιών εν θερμώ απαιτείται πριν μπει στους χώρους που αναφέρονται παρακάτω:
- α) Γυμνό ρωξ ή φλόγα ή άλλο πυρκαγτωμένο αντικείμενο.
  - β) Λάμπα που δεν είναι αντιαεκρηκτικού τύπου.
  - γ) Ηλεκτρικός εξοπλισμός ή αγωγός εκτός αν είναι αντιαεκρηκτικού τύπου.
  - δ) Οποιοδήποτε άλλο εργαλείο ή εφόδιο (π.χ. μάντες, άξονες, παπούτσια εργασιών) που είναι δυνατό να προκαλέσει σπινθήρα.
  - ε) Εφόδια ή υλικά (π.χ. συνθετικό υφαντό ένδυμα ή μετάξι) που είναι δυνατό να δημιουργήσουν στατικό ηλεκτρισμό.
  - στ) Οποιαδήποτε άλλη πηγή θερμότητας:
  - α) Σε δεξαμενόπλοια και ειδικότερα:
    - 1) Μέτα σε δεξαμενές φορτίου που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά καυσίμων ή εύφλεκτων υγρών ή αερίων χυθην, ή μέσα στους χώρους που βρίσκονται δίπλα στις υπόψη δεξαμενές ή στο άμεσο περιβάλλον τους ή στα αντλιοστάσια και στις δεξαμενές έρματος, εφόσον φέρουν ανόδια εντός αυτών.
    - 2) Μέτα σε δεξαμενές καυσίμων του πλοίου ή στο άμεσο περιβάλλον τους.
    - 3) Σε σωληνώσεις, αντλίες, θερμαντήρες προθέρμανσης, συνδέσεις και άλλα εφόδια που είναι συνδεδεμένα με τις δεξαμενές του πλοίου, όπως αναφέρονται στις χιέως προηγούμενες περιπτώσεις (1) και (2).
    - 4) Κάθε άλλο μέρος του δεξαμενόπλοιου που προσδιορίζεται από το αρμόδιο πρόσωπο, που ορίζει η επιχείρηση.
  - β) Σε πλοία ξηρού ή μικτού φορτίου και επιβατηγά και ειδικότερα:
    - 1) Μέτα σε δεξαμενές φορτίου που έχουν μεταφερθεί καύσιμα ή εύφλεκτα υγρά ή αέρια ή σε περικλείουσες επιφάνειες.
    - 2) Σε κλειστούς χώρους που γετιονεύουν με δεξαμενές φορτίου που περιείχαν εύφλεκτα ή πτητικά υγρά ή αέρια εάν ο τόπος της εργασίας δεν απέχει ικανή απόσταση από τις δεξαμενές του φορτίου.
    - 3) Σε δεξαμενές καυσίμων των υπόψη πλοίων και στο άμεσο περιβάλλον αυτών των δεξαμενών.
    - 4) Σε σωληνώσεις, θερμαντήρες προθέρμανσης, αντλίες, συνδέσεις και άλλα εφόδια που είναι συνδεδεμένα με τις δεξαμενές φορτίου και καυσίμων του πλοίου που αναφέρονται στις χιέως προηγούμενες περιπτώσεις (1), (2) και (3).

2. Εάν μετά την έκδοση πιστοποιητικού εργασιών εν θερμώ δημιουργηθεί αμφιβολία εάν και κατά πόσο μία δεξαμενή, ένας κλειστός χώρος ή ένα δίκτυο σωληνώσεων είναι ελεύθερα από αέρια, η εργασία δεν πρέπει να αρχίσει ή να συνεχιστεί πριν τούτο επιτραπεί με την έκδοση ενός νέου πιστοποιητικού.

Άρθρο 17.

Είσοδος χωρίς πιστοποιητικό σε δεξαμενές και χώρων πλοίου και φορτίου.

Αν σε ιδιαίτερα εξαιρετική περίπτωση είναι απολύτως αναγκαία η είσοδος εργαζομένων σε δεξαμενή ή σ' άλλο κλειστό χώρο πριν την έκδοση πιστοποιητικού εισόδου, τότε θα πρέπει να παίρνονται ιδιαίτερα μέτρα προφύλαξης, ως εξής:

α) Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να φέρουν μία ανεξάρτητη από το περιβάλλον εργασίας αναπνευστική συσκευή ή αναπνευστική συσκευή με τροφοδότηση ναυπού κέρα ως και ζώνη ασφαλείας με μάντα διάσωσης.

β) Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να φέρουν παπούτσια με πόνες ή επιδότησε άλλο που θα μπορούσε να προκαλέσει σπινθήρες ή φόρμες εργασίας που είναι δυνατό να δημιουργήσουν σπινθήρες από στατικό ηλεκτρισμό.

γ) Για φωτισμό πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο λάμπες αντιαεκρηκτικού τύπου.

δ) Στην είσοδο της δεξαμενής ή του κλειστού χώρου πρέπει να υπάρχει κατάλληλο πρόσωπο, που θα επιτηρεί την εργασία.

ε) Εφόσον κρίνεται σκόπιμο για την αποτροπή κάθε κινδύνου, θα πρέπει να παρευρίσκονται πυροσβέστες με τα κατάλληλα πυροσβεστικά μέσα καθώς και μέσα διάσωσης.

Άρθρο 18.

Εργασίες εν θερμώ.

1. Σε περίπτωση εργασιών εν θερμώ σε δεξαμενές φορτίου πρέπει:

α) Να διατηρείται σε ετοιμότητα και πλησίον των θέσεων εργασίας ικανός αριθμός κατάλληλων πυροσβεστήρων.

β) Ταυλάχιστον ένας από τους εργαζομένους να είναι εξοικειωμένος με τη χρήση των πυροσβεστήρων.

γ) Να υπάρχουν και να διατηρούνται ελεύθερα εμποδίων μέσα εύκολης πρόσβασης και απέλευσης από τον τόπο εργασίας.

δ) Να υπάρχουν μέσα φωτισμού ανάγκης.

ε) Σε περίπτωση τεχνητού αερισμού των χώρων εργασίας η είσοδος του ναυπού αέρα να βρίσκεται σε ασφαλή απόσταση από το σημείο εξόδου του αερίου από τη δεξαμενή.

στ) Σε περίπτωση εξαερισμού της δεξαμενής η έξοδος του απαγωγμένου αέρα να βρίσκεται σε ασφαλή απόσταση από το σημείο εισόδου του ναυπού αέρα.

ζ) Οι εργαζόμενοι να φέρουν, έτοιμες προς χρήση, ανεξάρτητες από το περιβάλλον ατομικές αναπνευστικές συσκευές.

2. Σε αμάρια ξηρού φορτίου για τα οποία δεν απαιτείται πιστοποιητικό εργασιών εν θερμώ, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 δεν πρέπει να γίνονται εργασίες εν θερμώ μέχρις ότου αρμόδιο πρόσωπο οριζόμενο από την επιχείρηση να εξετάσει και τα βρεί ελεύθερα από εύφλεκτα υγρά, αέρια και ατμούς.

3. Πριν από οποιαδήποτε εργασία στο μηχανοστάσιο ή ληθτοστάσιο πλοίου, για το οποίο δεν απαιτείται έκδοση πιστοποιητικού εργασιών εν θερμώ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 ή σε δεξαμενή καυσίμων και χώρους μηχανών των σωτικών λέμβων, οι συντίνες πρέπει να ελέγχονται από αρμόδιο πρόσωπο οριζόμενο από την επιχείρηση, ως προς την ύπαρξη εύφλεκτων υγρών, αερίων και ατμών.

4. Κατά τη διάρκεια κάθε εν θερμώ εργασίας σε κλειστό χώρο, πρέπει:

α) Οι σωληνώσεις που μπορεί να φέρουν στο χώρο επικίνδυνες ουσίες να αποσυνδέονται ή να στεγανοποιούνται ή να παίρνονται ανάλογα μέτρα ώστε να εμποδίζεται η διαρροή επικίνδυνων ουσιών στον υπόψη χώρο εργασίας.

β). Τα καλύμματα των ανθρωποθυρίδων και τυχόν άλλων διόδων που οδηγούν στο χώρο εργασίας και που είχαν κλειστεί, να διατηρούνται κλειστά σ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.

γ). Εφόσον ανοιχτούν καλύμματα ανθρωποθυρίδων ή άλλων διόδων του χώρου ή γίνει χειρισμός κάποιου επιστοιμίου έτσι που να δημιουργηθεί πιθανότητα κινδύνου για τους εργαζομένους, τότε όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να απομακρυνθούν από το χώρο εργασίας και να μην επιστρέψουν πριν ο χώρος εξεταστεί ξανά, και εκδοθεί καινούργιο πιστοποιητικό εργασιών εν θερμώ.

5. α) Στα μηχανοστάσια και λεωητοστάσια δεν επιτρέπεται η χρήση ανοικτής φλόγας εκτός των προκαθορισμένων θέσεων και εφόσον τούτο έχει επιτραπεί για συγκεκριμένη εργασία εν θερμώ.

β) Κάθε εργασία με χρήση ανοικτής φλόγας θα πρέπει να σταματήσει εάν και καθ' όσον χρόνο δεξαμενές, σωληνώσεις ή άλλοι χώροι που οδηγούν στους χώρους μηχανοστασίων ή λεωητοστασίων εξεαρίζονται μέσω των χώρων αυτών και καμία εργασία δεν πρέπει να επαναληφθεί πριν εκδοθεί νέο πιστοποιητικό εργασιών εν θερμώ.

6. α) Κατά τη διάρκεια των παραπάνω εργασιών εν θερμώ πρέπει να υπάρχουν στον τόπο εργασίας συνεχώς πυροσβέστες με τον κατάλληλο πυροσβεστικό εξοπλισμό και φορείς τραυματιοφορέα.

β) Οι εισόδους στον τόπο που γίνονται εργασίες εν θερμώ πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες ούτως ώστε αν παραστεί ανάγκη να είναι δυνατό να εκκενωθεί άμεσα ο χώρος.

7. Εφόσον εμφανιστεί πιθανότητα φωτιάς σ' ένα χώρο εργασίας, οι εργαζόμενοι πρέπει να αποσυρθούν από αυτόν και μία εμφανής πινακίδα να τοποθετείται που θα δείχνει την πιθανότητα του κινδύνου.

8. Πριν γίνει οποιαδήποτε εργασία εν θερμώ σε μεταλλικό αντικείμενο καλυμμένο με προστατευτικό επίχρυσμα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σχετικές απαιτήσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 8.

9. Αν κατά την πορεία της εργασίας μέσα σε βεβιαμένη καυσίμων, σε διαμέρισμα ή χώρο γειτονικό με βεβιαμένη καυσίμων, ή στην εξωτερική επιφάνεια βεβιαμένου πλοίου σπάσει ή ανοίξει κάποια τσιμχά ή αρμός της βεβιαμένης ή εμφανιστεί κάποια άλλη πιθανότητα εισόδου ή σπληματισμού αερίων στη βεβιαμένη ή άλλο γειτονικό με αυτή χώρο ή διαμέρισμα η εργασία πρέπει να διακοπεί και να υπάρχουν πιστοποιητικά εισόδου και εργασιών εν θερμώ που αφορούν τις βεβιαμένες, τα διαμερίσματα και τους άλλους γειτονικούς χώρους να ακυρώνονται άμεσα.

10. Όταν ένα σκάφος, βεβιαμένη, διαμέρισμα ή άλλος εσωτερικός χώρος έχει πιστοποιηθεί αναφαλής για όλες τις εργασίες ή μόνο τις εργασίες εν θερμώ, το σκάφος ή οι χώροι αυτοί να σημειώνονται εμφανώς.

11. Εάν σε ένα μέρος του σκάφους στο οποίο η παρουσία καυσίμου είναι δυνατό να προκαλείται πυρκαϊά ή έκρηξη, οι εργασίες στις οποίες γίνεται χρήση φωτιάς να μην εκτελούνται πριν από την έκδοση πιστοποιητικού εργασιών εν θερμώ για το συγκεκριμένο μέρος του πλοίου.

12. Μετά το πέρας της εν θερμώ εργασίας η θέση εργασίας και η περιοχή της να ελέγχονται άμεσα για κρούσεις εστίες πυρκαϊάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

ΙΚΡΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΞΕΔΡΕΣ (ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ)

Άρθρο 19.

Γενικές Διατάξεις.

1. Για εργασίες που δεν μπορούν να εκτελεσθούν με ασφάλεια με τη βοήθεια κλίμακας ή με άλλα μέσα πρέπει να διατίθενται κατάλληλα και επαρκή ικριώματα ή πλατφόρμες εργασίας.

2. Τα ικριώματα και οι πλατφόρμες εργασίας πρέπει να συναρμολογούνται, να αποσυναρμολογούνται ή να τροποποιούνται κάτω από την επίβλεψη αρμόδιου προσώπου και από πεπειραμένο σ' αυτό το είδος εργασίας προσωπικό.

Άρθρο 20.

Είδος ικριωμάτων.

1. Σταθερά ικριώματα θεωρούνται μεταλλικές (σωληνωτές) ή ξύλινες κατασκευές που εξυπηρετούν τις σε διάφορα ύψη εκτελούμενες κατασκευαστικές εργασίες.

Τα σταθερά ικριώματα πρέπει να είναι ανθεκτικά, να μη είναι δυνατό να θραυσθούν, να μετασχηματιστούν ή να υποστούν επικίνδυνους κραδασμούς.

2. Κινητά ικριώματα.

Κινητά ικριώματα νοούνται μεταλλικοί ή ξύλινοι σκιόβαντες (καθελύκτα) ύψους ενός (1,00) μέχρι και το πολύ δύο (2,00) μέτρων, με βάπεδο εργασίας πλάτους τουλάχιστον εξήντα εκατοστών (0,60) του μέτρου.

3. Κινητά ικριώματα τύπου πύργου.

Κινητά μεταλλικά ικριώματα τύπου πύργου νοούνται ανθεκτικές μεταλλικές σωληνωτές κατασκευές. Το ύψος των ικριωμάτων αυτών δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το τριπλάσιο του μήκους της μικρότερης πλευράς της βάσης τους.

4. Αναρτημένα ικριώματα.

Αναρτημένα ικριώματα νοούνται κινητά δάπεδα, υλινά, και άλλα παρόμοια μέσα από ανθεκτικά υλικά που αναρτώνται κατάλληλα από σταθερά σημεία.

Αυτό το είδος των ικριωμάτων χρησιμοποιείται μόνο στις περιπτώσεις όπου κατά τον υπεύθυνο των εργασιών είναι αδύνατη ή απρόσφορη η χρήση άλλων ειδών ικριωμάτων.

Άρθρο 21.

Χρησιμοποίηση ικριωμάτων.

Για τις εργασίες που αναφέρονται στο άρθρο 20 παρ. 1 πρέπει να χρησιμοποιούνται ικριώματα με τους ακόλουθους όρους και περιορισμούς ανάλογα με το ύψος των ικριωμάτων από τη στάθμη του εδάφους ή του κατά περίπτωση σταθερού δαπέδου (στάθμης) εργασίας.

α) Για εξωτερικές εργασίες σε ύψος πάνω από τρία μέτρα και πνήντα εκατοστά του μέτρου (3,50) από το σταθερό δάπεδο (στάθμη) εργασίας χρησιμοποιούνται σταθερά ικριώματα.

Για τις εργασίες αυτές είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν και κινητά μεταλλικά ικριώματα τύπου πύργου εφ' όσον όμως το ύψος του δαπέδου εργασίας τους δεν υπερβαίνει τα πέντε (5,00) μέτρα.

β) Για εξωτερικές και εσωτερικές εργασίες κάτω των τριών μέτρων και πνήντα εκατοστών (3,50) του μέτρου είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται κινητά ικριώματα (καθελύκτα).

γ) Για τις εσωτερικές εργασίες πάνω από 3 μέτρα και πνήντα εκατοστά (3,50) του μέτρου, χρησιμοποιούνται σταθερά ικριώματα.

Για τις εργασίες αυτές επίσης είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν και κινητά μεταλλικά ικριώματα μέχρι ύψους δώδεκα (12,00) μέτρων.

δ) Για ελαφρές ή περιορισμένης έκτασης εργασίες είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται φορητές κλίμακες σύμφωνα με τις προδιαβίσεις του Π. Δ/τος της 22/29.12.1933 (ΦΕΚ 406 τ. Α'), όπως συμπληρώθηκε από το με αριθ. 17/1978 Π. Δ/γμα «Περί συμπληρώσεως του από 22/29.12.1933 Π. Δ/τος περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλίμακων» (ΦΕΚ 3 τ. Α') και εφόσον από τον υπεύθυνο των εργασιών αυτών κρίνεται ότι αυτές είναι δυνατό να εκτελεστούν με αυτό τον τρόπο ασφάλεια.

Απαγορεύεται η χρήση ξύλινων εξωτερικών ικριωμάτων ύψους μεγαλύτερου των δέκα (10,00) μέτρων.

Στις περιπτώσεις αυτές χρησιμοποιούνται μόνο μεταλλικά (σωληνωτά) ικριώματα.

Απαγορεύεται η μερική αποσυρμολόγηση των ικριωμάτων. Αυτά πρέπει να παραμένουν με πλήρη σύνδεση μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών για τις οποίες κατασκευάστηκαν έτσι ώστε ο εκάστοτε φορέας να παραμένει πλήρης και ευσταθής.

Άρθρο 22.

Ξύλινα σταθερά ικριώματα.

Τα υλικά από τα οποία αποτελούνται τα ικριώματα πρέπει να είναι άριστης ποιότητας, ανθεκτικά και με επιμέλεια συστηρημένα, να προέρχονται από υγιείς ξύλο μακρών ινών, απαλλαγμένο εντελώς του φλοιού, και κατά το δυνατό ρηγμών ή αρμών.

Απαγορεύεται η βαφή και το στοκάρισμα των χρησιμοποιούμενων ξύλων.

Απαγορεύεται η χρήση χυτοσιδηρών καρφιών για τη συρμολόγηση του ικριώματος.

Τα υλικά πρέπει να επιθεωρούνται πριν από κάθε συναρμολόγηση ποιοτικά και ποσοτικά και η συντήρησή τους ανατίθεται σε έμπειρο τεχνίτη.

Άρθρο 23.

Ορθοστάτες.

1. Τα σταθερά ικριώματα αποτελούνται είτε από μια σειρά ορθοστάτες, εφόσον η απόσταση των σημείων έδρασης κάθε εγκαρσίας δοκίδας δεν υπερβαίνει το ένα μέτρο και τριάντα εκατοστά (1,30) μέτρου, είτε από δυο ή περισσότερες σειρές ορθοστατών εφόσον υπάρχει υπέρβαση του παραπάνω μήκους, σε τρόπο ώστε οι διαδοχικές αποστάσεις των σημείων έδρασης κάθε εγκαρσίας δοκίδας να μη υπερβαίνουν το ένα μέτρο και τριάντα εκατοστά (1,30) μέτρου.

2. Οι ορθοστάτες κατασκευάζονται από ξύλο τετραγωνικής διατομής.

Απαγορεύεται η χρήση σχισμένων κατά μήκος δοκών.

Οι ορθοστάτες είναι δυνατό να αποτελούνται από περισσότερα τεμάχια.

3. Η καθ' ύψος σύνδεση των ορθοστατών γίνεται με πλευρικές ενώσεις μήκους εδωμήντα πέντε εκατοστών (0,75) του μέτρου. Η ενώση ενισχύεται με αναβολέα (τάκος) μήκους τουλάχιστον πενήντα εκατοστών (0,50) του μέτρου και τομής ίσης ή μεγαλύτερης του υψηλότερου ευρισκόμενου ορθοστάτη. Ο αναβολέας καρφώνεται χαμηλότερα από το πάνω άκρο του κάτω ορθοστάτη. Στο πάνω άκρο του αναβολέα εφάπτεται το κάτω άκρο του πάνω ορθοστάτη.

4. Οι διατομές των ορθοστατών σε συνάρτηση με το ύψος και τον αριθμό τους πρέπει να είναι σύμφωνες με τις επόμενες διατάξεις:

Συνολικό ύψος	6.00 μέτρα	10.00 μέτρα
Διαστάσεις διατομής		Διαστάσεις διατομής
1ος Ορθοστάτης	0,08X0,08 μ.	0,10X0,10 μ.
2ος Ορθοστάτης	0,08X0,08 μ.	0,08X0,08 μ.

5. Η απόσταση μεταξύ δύο διαδοχικών ορθοστατών επιτρέπεται να είναι μέχρι τρία και μισό (3,50) μέτρα.

6. Οι ορθοστάτες κλίνουν ελαφρά προς το μέρος της κατασκευής, και εδράζονται σε πέδιλα από μαδέρια. Οι ορθοστάτες προσαρμόζονται στα πέδιλα με τρόπο ώστε να είναι αδύνατο το γλιστρήμα τους. Απαγορεύεται κάθε πρόχειρη στήριξη όπως π.χ. με πέτρες, σιδηρά τεμάχια και άλλα υλικά.

7. Οι ορθοστάτες επεκτείνονται τουλάχιστο ένα (1,00) μέτρο πάνω από το τελευταίο δάπεδο εργασίας.

8. Κάθε σειρά ορθοστατών πρέπει να συνδέεται με κατά το δυνατό οριζόντια και παράλληλα προς την κατασκευή ενιαία τεμάχια ξύλου (σανίδες) διατομής δύο και μισό εκατοστών επί δώδεκα εκατοστά (0,025X0,12) του μέτρου, καρφωμένα κάτω ακριβώς από τους αναβολείς (τάκους).

Άρθρο 24.

Εγκάρσιες δοκίδες.

1. Οι εγκάρσιες δοκίδες που χρησιμοποιούνται για την έδραση του δαπέδου εργασίας πρέπει να προέρχονται από υ-

γιές ξύλο, πελεκητό, από αυτόν το κορμό (λατόμια) χωρίς κρούς και ρόζους και να μη φέρουν πολλές διαπερήσεις από προηγούμενα καρφώματα. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση κατά μήκος σχισμένου ξύλου.

2. Οι εγκάρσιες δοκίδες εδράζονται σε ξύλινους αναβολείς (τάκους) που καρφώνονται στους ορθοστάτες. Η διατομή των αναβολέων πρέπει να είναι μεγαλύτερη από τη διατομή της δοκίδας και το μήκος τους τουλάχιστο πενήντα εκατοστά (0,50) του μέτρου. Επιτρέπεται και η χρησιμοποίηση άλλης μεθόδου που εξασφαλίζει το πλάκωτο της κατασκευής.

3. Η διατομή των πιο πάνω δοκίδων για την στήριξη των δαπέδων εργασίας πρέπει να είναι διαστάσεων δέκα εκατοστών επί δέκα εκατοστών (0,10X0,10) του μέτρου.

Άρθρο 25.

Αντηρίδες (τιράντες χιαστί).

Οι αντιρίδες (αντιανάμια ή τιράντες χιαστί) γίνονται από ενιαίο ξύλο (σανίδα) χωρίς σύνδεση και έχουν διατομή τουλάχιστο δύο και μισό εκατοστά επί δώδεκα εκατοστά (0,025X0,12) του μέτρου. Τα άκρα των αντιρίδων καρφώνονται χιαστί στους ορθοστάτες και όσο το δυνατό πιο κοντά και πάνω από την έδραση των εγκάρσιων δοκίδων. Δεν επιτρέπεται το κάρφωμα των αντιρίδων στο σημείο διασταύρωσής τους. Η ταποθέτηση των αντιρίδων είναι υποχρεωτική για όλα τα φαινόμενα.

Άρθρο 26.

Δάπεδα ικριωμάτων.

1. Τα δάπεδα των ικριωμάτων πρέπει να πληρούν τους εξής όρους:

α) Να αποτελούνται από τρία (3) τουλάχιστο μαδέρια ελάχιστου πάχους πέντε εκατοστών (0,05) του μέτρου και συνολικό πλάτος τουλάχιστο εξήντα εκατοστών (0,60) του μέτρου.

Απαγορεύεται η χρήση δύο ή περισσότερων εσάλληλων σειρών σανίδων για την κατασκευή δαπέδων ικριωμάτων.

β) Τα μαδέρια του δαπέδου να μην είναι παλαιά, να μη φέρουν ρωγμές, ούτε να ενισχύονται με προσήλωση ελασμάτων (τσέρκια) ή ξύλων (κλάπες) για την αντιμετώπιση τυχόν ρωγμών κ.λπ. Η προφύλαξη των άκρων των μαδερίων αντιμετωπίζεται με πλευρικούς σπλισμούς από μεταλλικές ταινίες.

Απαγορεύεται το στοκάρισμα και η βαφή των μαδερίων.

γ) Τα μαδέρια του δαπέδου των ικριωμάτων τοποθετούνται κατά πλάτος με κενά μέχρι το πολύ τριών εκατοστών (0,03) του μέτρου, και έτσι ώστε να καλύπτεται όλο το μεταξύ των στηριγμάτων άνοιγμα. Επί πλέον τα μαδέρια συνδέονται κατάλληλα για την αποφυγή ολισθηρότητας τους και δεν εξέχουν πάνω από είκοσι εκατοστά (0,20) του μέτρου από το σημείο έδρασής τους.

δ) Τα μαδέρια του δαπέδου συνδέονται από το κάτω μέρος κάθετα προς την κατασκευή με ζυγύματα (κλάπες) σε τρόπο που να είναι αδύνατη η ανεπιμέλεια κλίση.

ε) Το κενό μεταξύ της κατασκευής και του δαπέδου εργασίας δεν πρέπει να ξεπερνάει τα τριάντα εκατοστά (0,30) του μέτρου.

στ) Τα δάπεδα των ικριωμάτων να υπερβαίνουν το μέρος της κατασκευής κατά εξήντα εκατοστά (0,60) του μέτρου.

ζ) Τα δάπεδα εργασίας να φέρουν εσωτερικά και εξωτερικά κράπες από σανίδα (θαλάμια) πλάτους ίσου πέντε εκατοστών (0,15) του μέτρου από το δάπεδο εργασίας και κατά την εξωτερική πλευρά του ικριώματος πρέπει να τοποθετείται κλιμακωτή αποτελούμενη από διπλή σανίδα. Στο μεσοδιάστημα μεταξύ δαπέδου και κλιμακωτής να τοποθετείται άλλη σανίδα παράλληλα προς την κλιμακωτή. Όλα τα παραπάνω τοποθετούνται και καρφώνονται εσωτερικά στους ορθοστάτες.

η) Τα δάπεδα εργασίας πρέπει να φορτίζονται, ανάλογα με την αντοχή τους, δια συνεχούς επιβλέψεως από κατάλληλο πρόσωπο, ώστε να μη υπερφορτώνονται.

θ) Απαγορεύεται η τοποθέτηση φορητών κλιμάκων και άλλων μέσων (κάσες, καθαλιέττα κ.α.) στα παραπάνω δάπεδα.

ι) Απαγορεύεται η εργασία περισσότερων από δυο (2) προσώπων σε δάπεδο που περιλαμβάνεται μεταξύ δύο διαδοχικών ορθοστατών.

Στις γωνίες των κατασκευών όπου επιβάλλεται η πρόσδεση των δαπέδων εργασίας τοποθετούνται δύο ορθοστάτες κατά τη διεύθυνση της διχοτόμου της κατασκευής. Οι ορθοστάτες συνδέονται με δοκίδα παρόμοια με κείνη που χρησιμοποιείται για την έδραση δαπέδων εργασίας.

2. Το πλάτος των δαπέδων εργασίας να είναι επαρκές και ανάλογο με την εργασία για την οποία κατασκευάστηκε το κριώμα. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει διάστημα ελεύθερο από σταθερά εμπόδια ή αποθηκευμένα υλικά με πλάτος τουλάχιστον εξήντα εκατοστά (0,60) του μέτρου. Με αυτό τον τρόπο το πλάτος του δαπέδου εργασίας του κριώματος να είναι:

α) Εξήντα εκατοστά (0,60) του μέτρου αν υποβάσκει αποκλειστικά εργαζόμενο χωρίς αποθήκευση υλικών.

β) Ογδόντα εκατοστά (0,80) του μέτρου αν χρησιμοποιείται για απόθεση υλικών.

γ) Ένα μέτρο και δέκα εκατοστά (1,10) του μέτρου αν χρησιμοποιείται για την έδραση άλλου δαπέδου εργασίας σε ψηλότερη στάθμη.

δ) Ένα μέτρο και τριάντα εκατοστά (1,30) του μέτρου αν χρησιμοποιείται για βαριές εργασίες όπως σφυρηλάτηση.

ε) Ένα μέτρο και πενήντα εκατοστά (1,50) όταν χρησιμοποιείται συγχρόνως για τις παραπάνω εργασίες και τη στήριξη άλλου δαπέδου εργασίας σε ψηλότερη στάθμη.

στ) Το μέγιστο πλάτος ενός δαπέδου εργασίας που στηρίζεται σε οριζόντιες δοκίδες δεν πρέπει να υπερβαίνει το ένα μέτρο και εξήντα εκατοστά (1,60) του μέτρου.

Εκτός από την περίπτωση του κριώματος (α) αυτής της παραγράφου για την κατασκευή όλων των λοιπών ειδών σταθερών κριωμάτων απαιτείται σύμβαση σχετικής μελέτης από τον επιβλέποντα το έργο μηχανικό.

Άρθρο 27.

Σύνδεση - σταθερότητα κριωμάτων.

Για την επίτευξη του αμετακίνητου του κριώματος, πρέπει να λαμβάνονται τα κατά περίπτωση προσηροτότερα μέτρα, όπως π.χ. σύνδεση του κριώματος με το μέτωπο εργασίας, ή με άλλη σταθερή κατασκευή κ.λπ.

Άρθρο 28.

Κινητά κριώματα.

1. Τα κινητά κριώματα χρησιμοποιούνται όπως καθορίζεται στην περίπτωση (β) της παραγράφου (1) του άρθρου 22.

2. Οι οκρίδαντες (καθαλιέττα) των κινητών κριωμάτων αποτελούνται από οριζόντια δοκό διατεμένη οκτώ επί οκτώ εκατοστών (0,08 X 0,08) του μέτρου ή μεγαλύτερης ανάλογα με το μήκος και την προβλεπόμενη φόρτιση.

Η οριζόντια αυτή δοκός στηρίζεται σε κάθε άκρο σε δύο πλαγιοστάτες (πόδια).

Η σταθερότητα (μη μετασχηματισμός) των πλαγιοστατών ανά δύο εξασφαλίζεται με αντερείσματα (πλαγιοξύλα) που προσηλώνονται στο μέσο της οριζόντιας δοκού και στα κάτω άκρα των πλαγιοστατών.

3. Τα μαδέρια του δαπέδου του κινητού κριώματος δεν επιτρέπεται να εξέρχον από την οριζόντια δοκό του οκρίδαντος (καθαλιέττα) περισσότερο από δέκα εκατοστά (0,10) του μέτρου ούτε όμως και λιγότερο από πέντε εκατοστά

(0,05) του μέτρου. Η μη μετακίνηση των μαδερίων εξασφαλίζεται με εγκάρσιες δοκίδες.

4. Απαγορεύεται η στήριξη φορητών κλιμάκων ή άλλων πρόχειρων μέσων για εκτέλεση εργασίας πάνω στα δάπεδα των κινητών κριωμάτων.

5. Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση μηχανικών οκρίδαντων εφόσον είναι δυνατό να ανυψώνονται από ένα (1,00) μέχρι δύο (2,00) μέτρα, με κατάλληλο μηχανισμό, που να εξασφαλίζει τη σταθερότητα της ανύψωσης σε οριζμένη θέση με ανασταλτική κροτάλη (κατσάνια).

6. Ως κινητά κριώματα είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν και μεταλλικοί οκρίδαντες με επαρκή αντοχή και ευστάθεια.

Άρθρο 29.

Σταθερά μεταλλικά κριώματα.

1. Στα μεταλλικά κριώματα μόνο τα δάπεδα εργασίας επιτρέπεται να αποτελούνται από ξύλινα μαδέρια συνολικού πλάτους τουλάχιστο εξήντα εκατοστών (0,60) του μέτρου.

Τα μεταλλικά κριώματα κατασκευάζονται από δύο τουλάχιστον σειρές ορθοστάτες (κολώνες), παράλληλες προς την όψη του μετώπου εργασίας και σε απόσταση μεταξύ τους όχι μεγαλύτερη από ένα μέτρο και δέκα εκατοστά (1,10) του μέτρου, ή δε πλησιέστερη προς το μέτωπο εργασίας απήκει απ' αυτό το πολύ μέχρι δέκα πέντε εκατοστά (0,15) του μέτρου.

2. Η σύνδεση των δύο παράλληλων σειρών ορθοστατών γίνεται με οριζόντια μεταλλικά (σωληνωτά) στοιχεία ικανής αντοχής πάνω στα οποία στηρίζονται και τα δάπεδα εργασίας.

3. Τα κριώματα εξασφαλίζονται από οριζόντια μετακίνητη με σύνδεσή τους με το μέτωπο εργασίας, ή με άλλη σταθερή κατασκευή ή με κάποιο άλλο πρόσφορο τρόπο που να εξασφαλίζει το αμετακίνητό τους.

4. Τα κριώματα φέρουν αντανέμους συνδέσμους χιαστί.

5. Τα κριώματα φέρουν μεταλλικό χειρολισθήρα σε ύψος ενός (1,00) μέτρου από το δάπεδο εργασίας και μεταλλική ράβδο στο μέσο του διαστήματος.

6. Τα χρησιμοποιούμενα μεταλλικά κριώματα συναρμολογούνται σύμφωνα με τις προδιαγραφές, οδηγίες και υποδείξεις του εργοστασίου κατασκευής τους.

Οι τύποι των χρησιμοποιούμενων μεταλλικών κριωμάτων πρέπει να πληρούν τους όρους προτύπων του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) όταν αυτοί γίνουν υποχρεωτικής εφαρμογής με υπουργικές αποφάσεις που θα εκδοθούν σε εφαρμογή της διάταξης των παρ. 6 του άρθρου 3 του Ν. 372/1976 «περί συστάσεως και λειτουργίας Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης».

7. Οι διατάξεις για τα ξύλινα κριώματα, σ' ό,τι αφορά την ασφάλεια εργαζομένων, ισχύουν γενικά και για τα μεταλλικά κριώματα.

Άρθρο 30.

Κινητά μεταλλικά κριώματα τύπου πύργου.

1. Τα κινητά μεταλλικά κριώματα τύπου πύργου πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε σταθερά, ανθεκτικά, επίπεδα, οριζόντια και άλλα δάπεδα.

2. Όταν μετατοπίζονται πρέπει να σπρώχνονται ή να σέρνονται από τη βάση τους.

3. Οι τροχοί τους πρέπει να συγκρατούνται ασφαλώς στους ορθοστάτες.

4. Πρέπει να εξασφαλίζονται από ανατροπή ή τυχαία μετατόπισή τους.

5. Πρέπει να διαθέτουν ασφαλή κλίμακα στερεά προσαρμοσμένη ή ενσωματωμένη για την άνοδο μέχρι το δάπεδο εργασίας.

6. Το δάπεδο εργασίας πρέπει να καλύπτει όλη την πάνω επιφάνεια του μεταλλικού πύργου.

7. Κατά τα λοιπά πρέπει να ανταποκρίνονται στους κινδύνους ασφαλείας όπως αναφέρονται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 29.

Άρθρο 31.

Αναρτημένα ικριώματα.

1. Αναρτημένο ικριώμα νοείται δάπεδο εργασίας διαστάσεων μέχρι τεσσάρων μέτρων επί εβδομήντα εκατοστών (4,00 X 0,70) του μέτρου (διαστάσεις κάτοψης).

2. Τα μαδέρια, δοκίδες και γενικά τα υλικά αναρτημένου ικριώματος πρέπει να είναι επαρκούς διατομής και καλής ποιότητας.

3. Τα μαδέρια που συνιστούν το δάπεδο εργασίας πρέπει να τοποθετούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κενών.

4. Τα δάπεδα εργασίας τοποθετούνται σε ενιαίους δοκούς, οι οποίοι στερεώνονται σε μεταλλικά στηρίγματα που απέχουν μεταξύ τους μέχρι τρία μέτρα και πενήντα εκατοστά (3,50) του μέτρου. Το μήκος των προβόλων σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να ξεπερνάει τα πενήντα εκατοστά (0,50) του μέτρου.

5. Τα αναρτημένα ικριώματα πρέπει να είναι εφοδιασμένα:

α) Στις τρεις εξωτερικές πλευρές με στηθαία (χειρολισθήρες) σπινίδα μεθοδιαστήματος και θωράκια, όπως στα εξωτερικά ικριώματα που αναφέρονται στο άρθρο 26.

β) Στην πλευρά προς το μέτωπο εργασίας με χειρολισθήρα σε ύψος εβδομήντα εκατοστά (0,70) του μέτρου.

6. Τα στηθαία πρέπει να στηρίζονται σε ορθοστάτες, ακλόνητα στερεωμένους στο σταθερό δάπεδο και που απέχουν το πολύ μεταξύ τους ένα μέτρο και εβδομήντα πέντε εκατοστά (1,75) του μέτρου.

7. Όταν το αναρτημένο ικριώμα χρησιμοποιείται για εργασία το δάπεδό του να είναι απόλυτα οριζόντιο.

8. Τα αναρτημένα ικριώματα στηρίζονται σε τρία τουλάχιστο στηρίγματα που είναι αναρτημένα με συρματόσχοινα ή αλυσίδες ή άλλο δοκίμο τρόπο. Η όλη ανάρτηση γίνεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η περίπτωση ανατροπής του ικριώματος.

9. Η εξασφάλιση του ικριώματος από ταλάντωση ή ανατροπή, γίνεται με ένα ή δύο τεταμένα συρματόσχοινα και κρίκους ή άλλο δοκίμο τρόπο.

10. Απαγορεύεται η χρήση αναρτημένων ικριωμάτων που δεν ανυψώνονται με μηχανικό μέσο.

11. Απαγορεύεται η χρήση θαρούλου που βρίσκεται εκτός του ικριώματος.

12. Για τα μηχανικά μέσα ανύψωσης των αναρτημένων ικριωμάτων ισχύουν οι διατάξεις των ανυψωτικών μέσων.

13. Η συναρμολόγηση, αποσυναρμολόγηση των αναρτημένων ικριωμάτων να γίνεται κάτω από την επίδραση έμπειρου προσώπου.

14. Οι χειρισμοί λειτουργίας των αναρτημένων ικριωμάτων ανατίθενται σε έμπειρο πρόσωπο.

15. Τα ικριώματα αναρτώνται από δοκούς σε πρόβολο. Οι δοκοί αυτοί να έχουν αρκετό μήκος και διατομή προς εξασφάλιση της αντοχής του ικριώματος. Τοποθετούνται κάθετα προς το μέτωπο εργασίας και με τέτοιο τρόπο που αντιστοιχούν στις εγκάρσιες δοκίδες του δαπέδου εργασίας.

16. Η πάκτωση και αντιστήριξη των δοκών ανάρτησης πρέπει να εξασφαλίζουν σταθερή απόσταση του δαπέδου εργασίας από την πρόσφυση της κατασκευής το πολύ δέκα εκατοστά (0,10) του μέτρου.

17. Η πάκτωση των δοκών ανάρτησης γίνεται με στερέωσή τους με κοχλίες, ή με συγκόλληση (ή άλλα ισοδύναμα μέσα) με την κατασκευή.

18. Τα συρματόσχοινα και οι αλυσίδες ανάρτησης να έχουν συντελεστή ασφαλείας τουλάχιστον δέκα (10).

19. Τα συστήματα των τροχαλίων να στερεώνονται στα δάπεδα εργασίας με ισχυρές μεταλλικές ταινίες, που διέρχονται και κάτω από το δάπεδο εργασίας.

Άρθρο 32.

Σταθερά ικριώματα σε πρόβολο (μπρακέτα).

1. Τα ικριώματα σε πρόβολο πρέπει:

α) Να είναι σταθεροποιημένα και αγκυρωμένα με ασφαλή τρόπο στα σημεία πάκτωσης.

β) Να έχουν δοκούς στήριξης κατάλληλου μήκους και διατομής, για να εξασφαλίζονται η σταθερότητα και η ευστάθειά τους.

γ) Να εδράζονται κατάλληλα και να υποστηρίζονται με ζεύγηματα.

2. Μόνο ανθεκτικά μέρη της κατασκευής επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως σημεία στήριξης των ικριωμάτων σε πρόβολο. Σε κάθε περίπτωση η κατασκευή των ικριωμάτων σε πρόβολο σ' ό,τι αφορά τα λοιπά στοιχεία τους (δάπεδα εργασίας, θωράκια, κιγκλιδώματα, χειρολισθήρες κ.λπ.) πρέπει να είναι παρόμοια με εκείνα των σταθερών ικριωμάτων.

Άρθρο 33.

Άλλοι τύποι ικριωμάτων.

Πέραν των προαναφερθέντων ειδών ικριωμάτων επιτρέπεται και η χρησιμοποίηση και άλλων τύπων ικριωμάτων, εφόσον αυτά πληρούν τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων, όπως νοούνται στα προηγούμενα συναφή άρθρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΣΚΑΦΟΥΣ (ΣΚΑΡΙ)

Άρθρο 34.

Γενικές διατάξεις.

1. Οι εργαζόμενοι στην κατασκευή ή επισκευή σκάφους πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους ασφαλή μέσα προστασίας και εργασίας, όπως π.χ. κλίμακες, διαβόραμοι διακίνησης, σταθερές εξέδρες εργασίας, κλωδούς ανύψωσης, όπως και ζώνες ασφαλείας, σχοινιά διάσωσης, προστατευτικά ρικτους ασφαλείας κ.λπ.

2. Το υπό κατασκευή σκάφος (σκαρί) πρέπει να σταθεροποιείται έτσι ώστε να αποκλείεται ταλάντωση ή ανατροπή του. Ο συντελεστής ασφαλείας έναντι ανατροπής πρέπει να είναι τουλάχιστον ένα και μισό (1,5). Ως μέτρα για την εξασφάλιση της σταθερότητας αναφέρονται:

α) Πέλμα έδρασης (βάση) και κατασκευή υποστήριξης επαρκούς αντοχής και ευστάδειας.

β) Υποστηρίγματα και αντιστήριγματα με αντηρίδες του σκάφους.

γ) Κατάλληλη αγκύρωση.

3. Η ευστάθεια του σκάφους (σκαρί) πρέπει να ελέγχεται και να εξασφαλίζεται σε κάθε φάση της εργασίας.

4. Ο σκελετός που υποστηρίζει το υπό κατασκευή σκάφος πάνω στην κλίνη και τα στοιχεία του σκάφους (σκαρί) δεν μπορούν να αποσυναρμολογηθούν χωρίς σαφή εντολή του υπεύθυνου μηχανικού.

5. Τα υποστηρίγματα, τα ερείσματα, αγκυρώσεις κ.λπ. πρέπει να εξασφαλίζονται από ολίσθηση, ανατροπή, πτώση και λυγισμό.

6. Κατά την τοποθέτηση εγκάρσιων και διαμήκων διαφραγμάτων (μπουλιμίδες) αυτά να εξασφαλίζονται από πτώση με χρήση κατάλληλων μέσων, όπως συρματόσχοινα με κοχλίες τάμνσης.

7. Κατά την τοποθέτηση και στερέωση με πείρους του εξοπλισμού και εξαρτημάτων του πλοίου κάτω από καταστρώματα οι εργασίες να εκτελούνται από ασφαλή θέση εργασίας και όχι από αιωρούμενα μέρη.

8. Πριν τη διάφοξη όπως στα δάπεδα, καταστρώματα, διαφράγματα, να ειδοποιούνται σχετικά οι εργαζόμενοι που βρίσκονται στην άλλη...

9. Πριν τις εργασίες τοποθέτησης διαφραγμάτων στα αμπάρια να αναστέλλονται όλες οι άλλες εργασίες πάνω από τα ανοίγματα των υπόψη αμπαριών.

10. Απαγορεύεται η μείωση της αντοχής των φερόντων στοιχείων της κατασκευής με κοπή, διάτρηση ή άλλο επι-σφαλές τρόπο.

Άρθρο 35.

Προκατασκευασμένα στοιχεία.

1. Η συναρμολόγηση των προκατασκευασμένων στοιχείων επιτρέπεται να γίνεται στις από το πρόγραμμα εργασίας προβλεπόμενες θέσεις.

Η συναρμολόγηση δεν επιτρέπεται να γίνεται στις διόδους κυκλοφορίας.

2. Για την εναπόθεση των ήδη κατασκευασθέντων στοι-χείων πρέπει να διατίθενται κατάλληλοι επαρκείς χώροι. Οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τα ανάλο-γα μέσα διακίνησης και ανύψωσης, έτσι ώστε να εξασφαλί-ζεται η άνετη και ασφαλής εναποθήκευση, μεταφορά και το-ποθέτηση των στοιχείων.

Δεν επιτρέπεται η επάλληλη στίβαση των εναποθηκευμέ-νων ευμεγέθων στοιχείων.

3. Εργασίες συγκόλλησης, συναρμολόγησης, προσαρμογής κ.λπ. πρέπει κατά το δυνατό, να μην γίνονται στα ήδη απο-θηκευμένα στοιχεία.

4. Οι εργασίες συναρμολόγησης για τον εξοπλισμό των στοιχείων πρέπει να διενεργούνται σε θέσεις, που έχουν προ-βλεφθεί ειδικά για το σκοπό αυτόν.

5. Οι εργασίες συγκόλλησης, συναρμολόγησης κ.λπ. στα προκατασκευασμένα στοιχεία πρέπει να εκτελούνται μετά την ασφαλή τοποθέτηση και στερέωσή τους στο σκάφος.

6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε εργασία σε στοιχεία, ενόσω αυτά μεταφέρονται με πλατφόρμες, γερανούς κ.λπ.

Άρθρο 36.

Δάπεδα εργασίας.

1. Τα δάπεδα εργασίας, πάνω στα οποία συναρμολογούνται σιδερένια ή χαλύβδινα τεμάχια πρέπει να είναι ικανού πά-χους χωρίς διάκενα μεταξύ τους.

2. Εργαζόμενοι οι οποίοι απασχολούνται σε μέρος πάνω από το οποίο εκτελούνται ηλώσεις πρέπει να προστατεύονται με κατάλληλο στέγαστρο.

3. Σε περίπτωση εναπόθεσης χάλυβα σε προσωρινό δάπε-δο, τούτο θα πρέπει να είναι ικανό να φέρει ασφαλώς το υπόψη φορτίο, το οποίο πρέπει να κατανέμεται ομοιωμαώς.

Άρθρο 37.

Εργασίες ανύψωσης.

1. Κατά τη μεταφορά τεμαχίων κατασκευής του σκάφους στην προβλεπόμενη θέση τοποθέτησής τους, αυτά δεν πρέ-πει να λύνονται από το συρματόσχοινο ή αλυσίδα ανύψωσής τους πριν τοποθετηθούν ασφαλώς και στερεωθούν στην προ-βλεπόμενη βάση.

2. Δεν επιτρέπεται η εναπόθεση τεμαχίων κατασκευής του σκάφους στις προβλεπόμενες θέσεις τους, εφόσον πλη-σόν αυτών απασχολούνται ακόμα εργαζόμενοι και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού τους.

3. Χαλύβδοδοκοί που ανυψώνονται και μεταφέρονται με-μονωμένοι πρέπει να τοποθετούνται αμέσως στην προβλεπό-μενη θέση και να εξασφαλίζονται από τυχόν μετατόπισή τους.

4. Σε περίπτωση ανύψωσης και μεταφοράς μεταλλικών δοκών πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα αποτροπής ολίσθησής τους κατά τη μεταφορά τους.

5. Η τοποθέτηση φορτίων πάνω σε χαλύβδοδοκούς ή σε άλλα φέροντα στοιχεία επιτρέπεται μόνο μετά την οριστική τοποθέτηση και στερέωσή τους.

Άρθρο 38.

Εργασίες ήλωσης.

1. Οι οπές ήλωσης καθαρίζονται από το χρώμα με τρί-ψιμο ή άλλη κατάλληλη μέθοδο.

2. Τα χρησιμοποιούμενα σ' αυτές τις εργασίες υλικά και εργαλεία (ήλοι, κοιλίες, περικόχλια, κοχλιοστρόφια και λοι-πά χύμα τεμάχια) φυλάσσονται σε κουτιά ή αποτρέπεται με άλλο τρόπο η πτώση τους από ύψος.

3. Κατά την αποκοπή των κεφαλών κατεστραμμένων ήλων ή κατά την με κρούση απομάκρυνση των πείρων των ήλων από τις αντίστοιχες οπές, να χρησιμοποιούνται προστατευτι-κά προπετάσματα για την προστασία των εργαζομένων από πύπτοντα μεταλλικά τεμάχια.

4. Δεν επιτρέπεται η εκ νέου διαμόρφωση πείρων με σφυ-ρηλάτηση κ.λπ. που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την προσωρινή συγκράτηση ελασμάτων για ήλωση.

Άρθρο 39.

Ποινικές Διατάξεις.

Κάθε παράβαση των διατάξεων του παρόντος διώκεται και τιμωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Νόμου 1346 της 14.4.1983 «Τροποποίηση και συμπλή-ρωση διατάξεων της Εργατικής Νομοθεσίας και ρύθμιση διαφόρων θεμάτων».

Άρθρο 40.

Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει έξι μήνες ύστερα από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Στον Υπουργό Εργασίας, αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα, 15 Μαΐου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΓΕΩΡΓ. - ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΥΑΓΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

